

Commissie Hoger Onderwijs

Rapport in het kader van het
kwaliteitstoezicht van de
HBO5-opleidingen

CVO Lethas Brussel

32491

Rapport in het kader van het kwaliteitstoezicht van de hbo5-opleidingen
door de Commissie Hoger Onderwijs
32491 CVO Lethas Brussel

1. Conclusie

Onderwerpen	Oordeel
De onderwijsinhoud	Voldoende
Het onderwijsproces	Voldoende
De uitkomst van het onderwijs	Voldoende
Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

2. Bevindingen

Algemeen

Het ZER geeft een helder beeld van de situatie. De samenwerking met Odisee is reeds duidelijk merkbaar, inhoudelijk en organisatorisch. Het valt op dat de afstemming in beide richtingen gebeurt. De samenwerking is dus niet alleen duidelijk merkbaar maar ook positief voor beide partijen.

De onderwijsinhoud

Het is positief dat het CVO niet heeft gewacht op de in de nota van de Vlaamse Regering vooropgestelde veranderingen om een aanvang te maken met de competentiegerichte aanpak en – vooral – door dit in nauw overleg en vergelijkend te doen met de verwante opleidingen tot professionele bachelor uit het eigen samenwerkingsverband (p. 8). Men heeft eveneens de relaties tussen de competenties van de bacheloropleiding en de leerinhouden van de HBO5-opleidingen in kaart gebracht.

Men realiseert zich dat competentiegericht werken een hertekening van de programma's inhoudt op basis van leerlijnen. De *Kaderopleiding Nursing* neemt een aparte plaats in en werkt volgens het competentiemodel.

Voor de opleidingen *Boekhouden* en *Informatica* wordt gewerkt aan de overgang van leerplangericht onderwijs naar competentiegericht onderwijs door middel van competentiematrices waarin leerplandoelstellingen en beroepsspecifieke competenties op niveau 5 worden gecombineerd. Elke module is opgebouwd uit opleidingsonderdelen waaraan momenteel doelstellingen gekoppeld zijn. Men werkt aan de formulering van competenties per module wat de uitwisseling van modules ten goede zal komen.

Er wordt gesteld dat de modulaire opbouw de uitwisselbaarheid van de programmaonderdelen bevordert (p. 9). Dit is ongetwijfeld juist, maar we lezen niet in welke mate dit ook in de praktijk voorkomt.

Het gebruik van een zelfevaluatie instrument (p. 9) dat in Odisee is ontwikkeld is eveneens aan te moedigen.

De sterkte/zwakte analyse en de actiepunten zijn duidelijk en realistisch.

Het onderwijsproces

Er is een didactisch concept dat helder wordt uitgelegd en voldoende geïllustreerd wordt voor de drie opleidingen. Dit didactisch concept voor de opleidingen *Boekhouden* en *Informatica* is vrij lineair (kennis – toepassing - integratie) en eerder klassiek. Meer vernieuwende elementen (onderwijskundig) zitten nog in de pijplijn. Wij adviseren dan ook de mogelijkheden die competentiegericht leren biedt verder uit te diepen en te benutten, zeker nu het profiel van de studentenpopulatie verschuift (bv. door taken centraal te stellen).

De uitgangspunten voor het onderwijs dat in CVO Lethas wordt verstrekt, worden duidelijk omschreven. Ook de onderwijs- en leervormen zijn gevarieerd en worden terdege toegelicht. Het is evident en goed dat de praktijk in de *Kaderopleiding Nursing* wat anders is, gelet op het andere studentenprofiel. Het ware nuttig geweest om voor deze opleiding te weten hoeveel studenten die aanvagen voortbouwen op een HBO5-opleiding.

Het is positief dat alle informatie voor de studenten in de ECTS-fiches wordt gebundeld.

Bij de leermiddelen wordt terecht gesteld dat het gebruik van gedrukt studiemateriaal de lesgever toelaat om zich op het onderwijsproces zelf toe te spitsen (p. 14), maar aan de vaststelling dat handboeken duur zijn, worden geen conclusies vast geknoopt.

Heel positief is dat er in het samenwerkingsverband een toetsbeleid, met externe toetscommissie, is uitgewerkt (p. 16).

Het CVO heeft een vrij goed beeld van de studentenpopulatie. Opvallend is (voor de opleidingen *Boekhouden* en *Informatica*) de verschuiving in het studentenprofiel (meer diploma's SO, meer allochtone achtergrond en Nederlands is niet de moedertaal). Bij de rendementen van de opleidingen (p. 18 e.v.) wordt het veranderende studentenprofiel als een 'kwaliteitsverbetering' geformuleerd. Idem voor de andere veranderingen zoals leeftijd (p.22), onderliggend diploma en thuistaal (p. 23, 25). Het CVO moet de consequenties daarvan voor het aangeboden onderwijs goed voor ogen houden. Positief is de aandacht voor taalbegeleiding.

Hoewel het aandeel van het traditionele publiek afneemt, blijft deze groep nominaal wellicht even groot en verdient ze verdere grote aandacht. Voor dit CVO is het een duidelijke aanbeveling daar blijvend aandacht aan te schenken.

Er wordt gesteld (p. 19) dat de studiedruk hoog ligt: worden daar consequenties aan verbonden? Wordt die druk systematisch gemeten en opgevolgd?

De instroom-, doorstroom- en uitstroombegeleiding zijn goed uitgewerkt.

Het CVO opteert duidelijk voor een grotere aandacht voor de doorstroom naar aansluitende bacheloropleidingen en voor de heroriënteerders waarvan blijkt dat ze in een professionele bacheloropleiding niet op hun plaats zitten. Op zich is daar niets mis mee – en het strookt

met de intenties van de Vlaamse Regering – maar toch moet worden gewezen op de noodzaak van een blijvende aandacht voor de meer ‘traditionele’ studenten in de CVO’s. Het ZER ademt een positieve geest uit voor de veranderingen in het studentenprofiel en in de instroomkarakteristieken. Het risico is niet denkbeeldig dat er in de toekomst te weinig aandacht zou zijn voor de studenten met andere kenmerken (taalzwak, kansarm, zij-instromer, ...).

Eén van de vermelde sterke punten (p. 28) is het drastisch gestegen rendement (door de nauwere samenwerking met de hogeschool en de verhuizing van locatie): dit is ontegenzeggelijk zo, maar dit is een feit en geen sterk punt. Bovendien zijn er opleidingsonderdelen met een zeer laag slaagpercentage en men dient verder na te denken over wat daaraan kan gedaan worden.

De uitkomst van het onderwijs

CVO Lethas heeft een goed zicht op de maatschappelijke relevantie van zijn opleidingen en op het verdere parcours van hun afgestudeerden. De concurrentie, waarbij andere hogescholen dan deze van het samenwerkingsverband, kortere aanvullingstrajecten in de professionele bacheloropleiding aanbieden, is een terechte zorg (p. 31). Ook dat is een element van kwaliteitszorg, maar de Commissie beschikt over te weinig informatie om daar gegronde uitspraken over te doen.

Het zou goed geweest zijn om niet enkel de aantallen, maar ook de percentages te kennen van wie een vervolgopleiding aanvat (p. 31, 32): op die manier hadden we een beter zicht gekregen op de redenen voor de klemtoon die het CVO op voortstuderen legt.

De tewerkstellingsmogelijkheden van de afgestudeerden zijn goed en worden door het CVO goed gemonitord.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Bij de gegevens over het personeel wordt niets gezegd over het feit of CVO Lethas van oordeel is dat dit aantal (35 lesgevers, 10,05 VTE) al dan niet voldoende zou zijn. Slechts 1 lector heeft een FT opdracht nl. in de opleiding *Boekhouden*. Zonder afbreuk te willen doen aan de kwaliteit van de staf maar met de verschuiving in en de groei van de studentenpopulatie, is dit niet optimaal voor het functioneren van een opleiding. Waar en wanneer is er gelegenheid voor onderling overleg in het kader van onderwijsontwikkeling? In verband met de professionalisering (p. 37) wordt aangegeven dat deze vooral plaats grijpt in het hoofdambt van de lesgevers. Hoewel de concrete gegevens niet mis zijn, is dit toch wat een zwaktebod van het CVO.

Het is positief dat er een personeelsbeleid in overleg met Odisee zal worden ontwikkeld, maar gelet op de leeftijdscurve van het personeel mag daar niet mee getalmd worden.

Het is goed dat het CVO voor heel wat materiële zaken bij Odisee kan aankloppen (p. 39), onder meer voor bibliotheekvoorzieningen.

Het CVO hoopt door nauwere samenwerking met Odisee aan internationalisering te kunnen doen (op voorwaarde van adequate financiering). Ook op dit punt mogen de traditionele studenten (vb. in een combinatie werk-gezin) niet uit het oog worden verloren.

De interne kwaliteitszorg wordt goed opgepakt en is in een goed uitgewerkt onderwijsontwikkelingsplan neergelegd. De opleidingsvisie is voor de opleidingen *Boekhouden* en *Informatica* samengevat in 3 stellingen. Het onderwijsontwikkelingsplan vormt de kern van het kwaliteitsbeleid. Uit de beschrijving blijkt dat het systeem voor kwaliteitszorg nog in volle ontwikkeling is en verdergaande formalisering en incorporeren behoeft.

Hoewel er geen problemen worden gesignaleerd in verband met de interne kwaliteitszorg in de *Kaderopleiding Nursing*, wordt toch een meer geformaliseerde aanpak in het vooruitzicht gesteld. Het ware goed geweest te vernemen wat dan wel de uitlokkende factor daarvoor was (p. 42, 43).

3. Aanbevelingen

Algemeen

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel de band tussen de ‘aandachtspunten’ en de ‘actiepunten’ verduidelijkt en benoemt wat in de nabije toekomst zal worden aangepakt.

De onderwijsinhoud

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel nagaat in welke mate de uitwisselbaarheid van opleidingsonderdelen – een gevolg van de modulaire opbouw van het onderwijs – ook in de praktijk plaats vindt.

Het onderwijsproces

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel de mogelijkheden die het competentiegericht werken biedt verder uitdiept, rekening houdend met het veranderende studentenprofiel.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel nagaat hoeveel studenten de kaderopleiding Nursing aanvatten, voortbouwend op een HBO5-opleiding en die aantallen in de benadering van die opleiding betreft.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel een beleid uitstippelt inzake de prijs van het cursusmateriaal, rekening houdend met de sociale achtergrond van de studenten.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel een beleid ontwikkelt met aandacht voor de consequenties voor het onderwijs van het veranderende studentenprofiel.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel blijvend aandacht schenkt aan de studenten met een ‘traditioneel’ profiel.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel een geformaliseerd systeem van systematische studietijdmetingen invoert.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel de redenen voor het erg lage slaagpercentage in bepaalde opleidingsonderdelen analyseert en daar een beleid voor ontwikkelt.

De uitkomst van het onderwijs

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel – gelet op de klemtoon in het beleid op verder studeren – een diepgaande analyse maakt van de studenten (aantallen, motivatie,...) die een vervolgopleiding aanvatten.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel het personeelsbeleid opnieuw onder de loep neemt. Het grote aantal deeltijdsen en de leeftijdscurve noopt tot een meer proactieve aanpak.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel de ‘traditionele’ CVO-student niet uit het oog verliest bij het ontwikkelen van een internationaliseringsbeleid.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Lethas Brussel de problematiek van de kwaliteitszorg in de opleiding Nursing op een meer geformaliseerde wijze aanpakt.

Slot

Het ZER is opgesteld in overleg met een ruime groep medewerkers, waardoor het draagvlak voor deze tekst verzekerd is.

CVO Lethas heeft in de recente periode al een aantal zaken gerealiseerd, ook in het kader van het samenwerkingsakkoord met andere partners en met Odisee. Het ZER bevat ook de plannen die in 2015-2016 in uitvoering zijn en wat voor 2016-2017 op de plank staat. Deze doelstellingen zijn zeer concreet gemaakt.

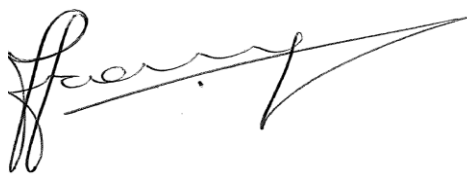
Het is heel duidelijk dat Odisee in dit samenwerkingsverband een sterke, sturende en ondersteunende rol speelt. Dit is heel duidelijk positief.

De kritische reflectie waarmee elk hoofdstuk wordt afgerond, bevat niet alleen sterke punten en aandachtspunten, maar ook concrete actiepunten. Alleen lijkt de band tussen de aandachtspunten en de actiepunten niet duidelijk. Het is dan ook niet klaar wat er met de aandachtspunten in de nabije toekomst zal worden gedaan. ‘Verder aandacht hebben’, ... is toch wat te zwak.

Het ontwerp van Toetsingsrapport werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en/of bezwaren van technische aard. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van toetsingsrapport.

Brussel, 25 november 2016

Voor de Commissie Hoger Onderwijs

Luc François

Voorzitter Commissie Hoger Onderwijs